

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-70)

DÜNYA BOĞULMANIN ÖNLENMESİ GÜNÜ 25 TEMMUZ 2025

Boğulma, herhangi bir sıvıya batma sonucu solunum yetmezliği yaşama sürecidir¹. Her yıl yaklaşık 236.000 kişi boğularak hayatını kaybetmektedir, bu da boğulmayı küresel düzeyde önde gelen bir ölüm nedeni olarak ciddi bir halk sağlığı sorunu haline getirmektedir².

Boğulmalar, kasıtsız yaralanmaya bağlı ölümlerin önemli bir nedenidir. Boğulmalar yaralanmaya bağlı tüm ölümlerin %7'sini oluşturmaktadır. Boğulma kaynaklı ölümlerin küresel yükü tüm ekonomilerde ve bölgelerde hissedilmektedir. Ancak, düşük ve orta gelirli ülkeler boğulma ölümlerinin %90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Dünya'daki boğulmaların yarısından fazlası Dünya Sağlık Örgütü Batı Pasifik Bölgesi ve Dünya Sağlık Örgütü Güneydoğu Asya Bölgesi'nde meydana gelmektedir. Boğulma nedeni ölüm hızları Dünya Sağlık Örgütü Batı Pasifik Bölgesi'nde en yüksektir ve sırasıyla Birleşik Krallık ve Almanya'da görülenlerden 27-32 kat daha yüksektir².

Türkiye'de 2019 yılında 544 kişi boğularak hayatını kaybetmiştir. Bu ölümlerin %48'i 25 yaş altı bireylerde gerçekleşmiştir. Türkiye'de 10-14 yaş grubu ölüm nedenlerinde boğulma 4. sırada yer almakta, 5-9 ve 15-19 yaş gruplarında da ilk 10 ölüm nedeni arasında bulunmaktadır. Boğulma vakalarının cinsiyet dağılımının %77'sini erkekler oluşturmaktadır. Boğulmaya bağlı ölümlerin yalnızca %0,5'i alkol kullanımı ile doğrudan ilişkilendirilebilmektedir, ancak 2000 ile 2019 yılları arasında alkole bağlı boğulma ölümlerinde %20'lik bir artış yaşanmıştır³. Boğulma riski taşıyan öncelikli gruplar aşağıda sunulmuştur⁴:

- ✓ **Çocuklar ve gençler:** Boğulma, 1-24 yaş arası çocuklar ve gençler için küresel olarak önde gelen ölüm nedenlerinden biridir².
- ✓ **Erkekler**
- ✓ **Yoksulluk ve eşitsizlik:** Yıkanmak veya çamaşır yıkamak için gölet, nehir veya göllerin kullanılması, su toplamak için açık kuyuların kullanılması vb. nedenlerle boğulma riski artış göstermektedir⁴.
- ✓ **Mesleki etkilenim:** Balıkçılık Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre dünyadaki en tehlikeli mesleklerden biri olmaya devam etmektedir ve her yıl yaklaşık 100.000 kişinin ölümüne neden olmaktadır⁵.
- ✓ **İklimle ilgili riskler:** Sel, en sık görülen doğal afet türüdür⁶. Boğulma, sel felaketlerindeki ölümlerin %75'ini oluşturmaktadır⁷. Sıcak hava dalgaları da boğulma riskini artırmaktadır. Sıcaklıklar arttıkça, daha fazla insan suya yönelmekte ve genellikle suyun içinde ve üzerinde daha uzun süreler geçirmektedir⁴.
- ✓ **Su üzerinde taşımacılık:** Özellikle tehlikeli hava koşullarında veya uygun güvenlik ekipmanı

¹ Drowning Overview, WHO, [Internet] https://www.who.int/health-topics/drowning#tab=tab_1 Erişim: 12.07.2025

² World Drowning Prevention Day 25 July, UN, [Internet] <https://www.un.org/en/observances/drowning-prevention-day?ysclid=mdcgjurhu5710388850> Erişim: 21.07.2025

³ WHO Drowning Country Profile Türkiye, WHO [Internet] <https://who.canto.global/pdfviewer/viewer/viewer.html?v=Q6KJRJPCR6&portalType=v%2FQ6KJRJPCR6&column=document&id=b5mst3gtth6tj52t97iofo2941&suffix=pdf&print=1> Erişim: 15.07.2025

⁴ Drowning Fact Sheets Detail, WHO, [Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drowning> Erişim: 12.07.2025

⁵ Improving Safety at Sea at a Time of Climate Change, FAO, [Internet] <https://www.fao.org/newsroom/detail/improving-safety-at-sea-at-a-time-of-climate-change/en> Erişim: 21.07.2025

⁶ Floods Overview, WHO, [Internet] https://www.who.int/health-topics/floods#tab=tab_1 Erişim: 21.07.2025

⁷ Floods Impact, WHO, [Internet] https://www.who.int/health-topics/floods#tab=tab_2 Erişim: 21.07.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-70)

olmadan su üzerinde seyahat etmek, boğulma riskini arttırmaktadır⁴.

- ✓ **Göç ve sığınma arayışı:** Tehlikeli koşullarda, geniş su kütleleri de dahil olmak üzere son derece tehlikeli göç yollarına başvurulması boğulma riskini arttırmaktadır⁴.

Boğulmayı önlemek için uygulanabilir önlemler aşağıda yer almaktadır^{8 9 10 11}:

- ✓ Göl, akarsu, nehirler, okyanus vb. risklerinin bilinmesi,
- ✓ Yüzmeden ya da tekne, vb. su üzerinde gezintiye çıkmadan önce hava ve su koşullarını mutlaka kontrol edilmesi,
- ✓ Yüzme eyleminden önce alkollü içeceklerden kaçınılması,
- ✓ Denge ve koordinasyon bozukluğuna yol açabilecek ilaç kullanımı varsa yüzmekten kaçınılması,
- ✓ Yüzerken yalnız olunmaması, arkadaşlarla beraber yüzülmesi,
- ✓ Su altında nefesin uzun süre tutulmaması,
- ✓ Kişisel yüzdürme cihazlarının giyilmesi ve kullanımının öğrenilmesi dahil olmak üzere güvenli tekneçilik, gemi taşımacılığı ve feribot düzenlemelerinin belirlenmesi ve uygulanması,
- ✓ Suyu erişimi kontrol altına almak için engellerin kurulması (örneğin kuyuları kapatmak, yüzme havuzlarını çitle çevirmek vb.),
- ✓ Okul öncesi çocuklar için suya uzak güvenli alanlar sağlanması,
- ✓ Yetkin çocuk bakımı sunulması, çocuklar suyun içindeyken (küvet dahil) onları yakından ve sürekli olarak denetleyecek sorumlu bir yetişkin atanması,
- ✓ Okul çağındaki çocuklara temel yüzme, su güvenliği, kurtarma becerilerinin öğretilmesi,
- ✓ Çevredeki kişilerin güvenli kurtarma ve canlandırma (resüsitasyon) konusunda eğitilmesi,
- ✓ Toplumların dayanıklılığının artırılması ve sel riskleri ile diğer tehlikelerin yönetilmesi.

Dünya Sağlık Örgütü 2050 yılına kadar boğulmaların önlenmesine yönelik yatırımları modellediği bir çalışmada, okul öncesi çocuklar için gündüz bakım programlarına yatırım yapılması ve çocuklara temel yüzme becerilerinin öğretilmesi yoluyla, 774.000 çocuğun boğulmasının önlenebileceğini öngörmüştür. Ayrıca, aynı dönemde 178.000 çocuk ölümcül olmayan boğulmalara bağlı ciddi ve yaşamı tehdit eden yaralanmalardan kaçınacaktır. Bu iki müdahalenin yaygınlaştırılmasının 400 milyar ABD dolarının üzerinde tasarruf sağlayacağı öngörülmektedir, bu miktar iki müdahalenin yaygınlaştırılması için harcanacak maliyetin dokuz katı değerinde bir getiri sağlanması anlamına gelmektedir¹².

Nisan 2021'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda ilan edilen Dünya Boğulmanın Önlenmesi Günü, her yıl 25 Temmuz'da kutlanmaktadır. Bu küresel savunuculuk etkinliği, boğulmanın aileler ve toplumlar üzerindeki trajik ve derin etkisini vurgulamak ve bunu önlemek için hayat kurtarıcı çözümler sunmak için bir fırsat sunmaktadır².

⁸Drowning Prevention CDC's Injury Center Uses Data and Research to Save Lives, CDC, [Internet] <https://www.cdc.gov/drowning/about/index.html> Erişim: 14.07.2025

⁹ Drowning Prevention, WHO, [Internet] https://www.who.int/health-topics/drowning#tab=tab_2 Erişim: 12.07.2025

¹⁰ Campaigns/World Drowning Prevention Day, WHO, [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-drowning-prevention-day/2025> Erişim: 12.07.2025

¹¹ Preventing Drowning, CDC, [Internet] <https://www.cdc.gov/drowning/prevention/index.html> Erişim: 16.07.2025

¹² Hidden depths: the global investment case for drowning prevention, WHO, [Internet] <https://www.who.int/publications/i/item/9789240077720> Erişim: 21.07.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-70)

Dünya Boğulmaları Önlenmesi Günü için önerilen 2025 yılı ana teması **“Herkesin Boğulabileceği Unutulmamalıdır, Ancak; Hiç Kimse Boğulmamalıdır”** olarak belirlenmiştir. Ayrıca slogan olarak **“Kişisel Öykünüz Başkalarının Hayatını Kurtarabilir”** kullanılarak kişilere öykülerini paylaşmaları ve paylaşılan deneyimlerle boğulmanın önlenmesi çağrısı yapılmıştır. Dünya Boğulmaların Önlenmesi Günü'nde iletişimde olduğunuz kişilerle (bulduğunuz ortamda boğulmanın niteliği ne olursa olsun) herkesin boğulabileceği; ancak hiç kimsenin boğulmaması gerektiği konusunda paylaşım yapılması önemlidir^{10 13 14}.

Şekil 1. Konuya İlişkin Görsel¹⁴

¹³ World Drowning Prevention Day: A guide to taking part, WHO, [Internet]

<https://www.who.int/publications/m/item/world-drowning-prevention-day--a-guide-to-taking-part> Erişim: 15.07.2025

¹⁴ World Drowning Prevention Day 2025 Toolkit, WHO, [Internet] chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcjpcglclefindmkaj/https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/social-determinants-of-health/world-drowning-prevention-day-toolkit.pdf?sfvrsn=adebfa8_3&download=true Erişim: 13.07.2025

Bu doküman, Dr. Narin Bengisu Herdem tarafından, Prof. Dr. Dilek Aslan danışmanlığında 22.07.2025 tarihinde hazırlanmıştır.

Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir. Herdem Narin Bengisu, Aslan Dilek, Dünya Boğulmanın Önlenmesi Günü Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2024/2025-70 [Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>. Erişim:25.7.2025.